

N:o 33.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 9 April 1881.

— — — — Andra Kammaren den 11 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående revision af gällande expeditionstaxa.

(Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 2) Utlåtande N:o 6 och Första Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 1) Utlåtande N:o 3.)

S. A. K.

Med åberopande deraf, att, sedan Kongl. Förordningen angående expeditionslösen den 30 November 1855 utfärdades, de flesta embetsverk och domstolar blifvit, hvad anginge embets- och tjenstemännens aflöning och tienstgöringsskyldighet, omorganiserade, samt att till följd såväl häraf som af andra förhållanden, såsom att expeditionslösen blifvit utsatt i annan, än nu gällande myntsort, förändring af nämnda förordnings bestämmelser påkallades, särskildt vidkommande grunderna för det angående lösen för gravationsbevis å fastighet i stad gifna stadgande, hvilket ledde till det anmärkningsvärda resultat, att under det ett gravationsbevis för en jordareal af tjugtu tunnland, af huru ringa värde den än vore, betingade en lösen af tjugtu kronor, kunde deremot ett dylikt bevis för en gård med tomt, den måtte vara huru stor och värderik som helst, erhållas för endast tre kronor, äfven om till tomten hörde flere hundra tunnland jord, som derifrån ej finge afsöndras, har

hos Riksdagen blifvit föreslaget, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse till Eders Kongl. Maj:t anhålla om revision af berörda nådiga förordning.

Denna förordning har under den tid, som efter densammas utfärdande förflutit, undergått många och genomgripande förändringar. Redan år 1856 blefvo genom särskilda nådiga skrivelser den 15 Januari och den 20 Februari föreskrifter meddelade, angående tillämpningen af 10 och 11 paragraferna i författningen i fråga om vissa från Hofrätterna och Kammarrätten utgående expeditioner, och genom nådiga kungörelsen den 24 November 1857 erhöll nyssnämnde 11 paragraf en helt och hållet förändrad lydelse, hvarigenom lösen för expedition, som af svarande eller förklarande begärdes blef till beloppet förhöjd. Med afvikelse från den i 10 paragrafen uttryckta regel, att endast klagande, kärande eller sökande vore skyldig att mot lösen uttaga utslag, blef genom nådig kungörelse den 9 Maj 1862 förklaradt, att der flere socknar hade del i mål, som anginge väg, skjutsnings- eller andra dylika frågor, ett exemplar af utslaget skulle utskrifvas för hvarje socken, äfven om hon icke vore kärande, klagande eller sökande i målet. Genom nådiga kungörelsen den 31 Januari 1868 förordnades, att utan hinder af det i 12 paragrafen förekommande stadgande, att kronan eller den, som förde kronans talan, vore befriad från erläggande af lösen, sådan frihet från lösen icke borde ega rum i fråga om expeditioner, som till styrelserna för statens jernvägsbyggnader och jernvägstrafik eller dem underordnade tjänstemän utlemnades. Med ändring af hvad i 8, 14 och 15 paragraferna stadgades, angående expeditioners utskrifvande och tillhandahållande, blefvo särskilda af nådiga förordningen den 17 Maj 1872 rörande häradsting föranledda föreskrifter i nämnda hänseende meddelade den 27 September sistnämnda år, och såsom tillägg till stadgandet i 16 paragrafen angående expedition af utslag, som rörde häktad person, bestämdes genom kungörelse den 16 September 1873 viss tid, inom hvilket sådant utslag borde till vederbörande aflemnas. Med anledning af den beslutade omregleringen af häradshöfdingarnes löneförmaner blef en stor del af de i 3 paragrafen af förordningen om expeditionslösen för häradsrätternas expeditioner stadgade sportelsatser genom nådig kungörelse den 18 September 1874 till beloppet väsentligen nedsatt, och till följd af 1875 års lagfarts- och inteckningslagar meddelades den 15 Oktober samma år nya bestämmelser, angående lösen för lagfartsbevis, utdrag af fastighetsbok samt bevis, som angående lagfart tecknades å fångeshandling. I sammanhang med den för Hofrätterna vidtagna lönereglering förordnades, genom nådig kungörelse den 22

September 1876, dels att tjänsteman i Hofrätt finge åtnjuta lösen endast för sådana expeditioner, som part på egen begäran erhöle och eljest icke författningsenligt vore pliktig att lösa; dels ock, med ändring af 3, 4 och 21 paragraferna i förordningen om expeditionslösen, att vid Hofrätterna lösen för förmyndarebevis skulle utgå med nedsatt belopp, den till vaktbetjeningen tillförene utgående afgift för sigill upphöra, samt den advokatfiskalen tillerkända andel i de efter nämnda förordning ådömda böter indragas och i stället tillfalla kronan. Angående lösen för folkpass eller sjömansrulla, fribref eller helfrihetsbref samt mätebref hafva de förut gällande bestämmelserna blifvit ändrade den 16 Mars 1877. Enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse den 31 Maj 1878, angående lönereglering för vissa af de till landsstaten hörande tjänster, skall för de i denna lönereglering inbegripna embets- och tjänstemän den dem förut tillkommande rätt till expeditionslösen upphöra, utom i fråga om sådana expeditioner, som part eller annan begär, men eljest ej är pliktig att lösa. Genom nådig kungörelse den 20 Juni 1879 är förklaradt, att lösen för betyg derom, att någon råder öfver sig sjelf och sin egendom skall utgå med lika belopp, som för förmynderskapsbetyg finnes stadgadt, och angående bevis om in-tecknings ansökning, in-tecknings fastställelse eller dödande äfvensom för transsumt af lagfartsprotokoll jemte derå tecknadt utdrag af fastighetsbok hafva i fråga om jernvägar vissa ändringar och tillägg i expeditionstaxans 3, 7 och 10 paragrafer skett genom nådig kungörelse den 19 November 1880; hvarjemte Riksdagen inhemtat, att sedan vid lönereglering för Kammar-kollegium och Kammarrätten förordnats, att den till Statsverket ingående expeditionslösen vid nämnda embetsverk äfvensom sigillpennin-garne borde utbytas mot stämplat papper, hafva embetsverken härom erhållit förståndigande genom särskilda skrivelser, hvilka dock icke blifvit i författningssamlingen införda.

De angående expeditonslösen gällande stadganden, hvilka sålunda måste sökas i spridda, på olika tider utfärdade författningar, sakna följaktligen den öfverskådlighet, som särdeles i ett ämne af ifrågavarande beskaffenhet måste anses af framstående vigt, på det de rättssökande sjelfva, vid expeditioners utlösande, må kunna med lätthet kontrollera, det dem påförda afgifter ej öfverstiga hvad som författningsenligt bör utgöras. För underlättande af sådan kontroll innehåller också 22 § i förordningen om expeditionslösen att ett exemplar af författningen skall i de embetsverk, der lösen för expeditioner uppbäres, alla tider på året, och vid häradsrätt under påstående ting finnas anslaget å dörren till sessionsrummet, men detta stadgande har numera förlorat all betydelse,

sedan, på sätt ofvan blifvit visadt, snart sagdt alla de paragrafer i förordningen, som innehålla taxebestämmelser, blifvit genom senare författningar dels upphäfdade, dels i väsentlig mån förändrade. Innehållet af de ännu kvarstående stadgandena synes äfven gifva anledning till befogade anmärkningar. Att den uti ofvanberörda förslag återopade föreskriften, enligt hvilken lösen för gravationsbevis angående stadsjord är till beloppet beroende af jordens areal och dertill denna beräknad efter tunnland, som redan för längesedan uteslutits från det inom landet för ytmått gällande system, icke numera kan anses lämplig eller tidsenlig, torde nemligen ej böra förnekas, och dessutom har, enligt hvad Riksdagen erfarit, Riksdagens Justitieombudsman i särskilda underdåniga skrivelser den 16 December 1879 och den 30 November 1880 i afseende å nuvarande bestämmelser i förordningen om expeditionslösen erinrat, att i 13 § saknades föreskrift huru den, som ej eger tillgång till betalning, skall sin uppgifna medellöshet styrka, för att på grund deraf kunna, såsom i nämnda paragraf medgifves, utan lösen utfå nödiga expeditioner, till följd hvaraf det stundom skulle hafva visat sig vara med svårigheter för verkligt fattiga personer förenadt att af den dem sålunda förunnade förmån komma i åtnjutande; att sista momentet i § 14, som innehåller, att ingifna handlingar skola, då expedition utlemnas, i sammanhang dermed återställas, gifvit anledning till den, enligt Justitieombudsmannens åsigt, origtiga uttydning, att expeditionshafvanden vore berättigad att såsom säkerhet qvarhålla ingifna handlingar, till dess lösen för expeditionen erlades, och att, i fråga om revisionsutslags utfärdande till annan, än sökanden, författningens föreskrifter skulle hafva blifvit inom särskilda Hofrätter olika tillämpade; till följd af hvilka erinringar Justitieombudsmannen hemställt om förändrade bestämmelser i ofvan antydda och andra dermed sammanhang egande omständigheter.

Med afseende å hvad sålunda blifvit anfördt, finner Riksdagen det vara önskvärdt att nuvarande stadganden om expeditionslösen må såväl till form, som innehåll underkastas revision. För en sådan synes ock den nuvarande tidpunkten vara särdeles lämplig, då icke allenast löne-reglering för de flesta embets- och tjenstemän nyligen blifvit i det närmaste genomförd, utan äfven förordningen om stämpladt papper, som med expeditionstaxan eger nära samband, just nu lärer vara föremål för granskning och omarbetning.

Ehuru såväl 1855 års förordning om expeditionslösen som de sedermera i ämnet utfärdade författningar tillkommit på administrativ väg, lärer dock numera, sedan vid flere af de på senare tiden skedda löne-regleringarne upphörande af förut medgifven rätt till lösen eller minsk-

ning i dennas belopp utgjort vilkor för beviljade löneförmåner, någon rubbning i dessa vilkor ej kunna utan Riksdagens medgifvande ifrågakomma. Då emellertid expeditionstaxan äfven innehåller åtskilliga stadganden angående expeditioners form, tiden och sättet för deras tillhållande m. m., hvilka såsom af rent reglementarisk natur, fortfarande torde böra anses tillhöra den administrativa lagstiftningens område, lärrer frågan, om och i hvad mån till en blifvande ny författning i ämnet Riksdagens medverkan må erfordras, vara beroende af beskaffenheten och omfattningen af de ändringar i nuvarande föreskrifter, som den nya författningen kan komma att innehålla; och anhåller Riksdagen, i anledning häraf, att samtliga dels i förordningen der 30 November 1855, dels i flera sedermera utfärdade kungörelser meddelade, nu gällande stadganden angående expeditionslösen må underkastas revision och med de ändringar eller tillägg, som kunna finnas nödiga blifva i en författning sammanförda, samt att sålunda omarbetad fullständig expeditionstaxa, sedan förslag dertill blifvit uppgjort och, i den mån ifrågasatta ändringar i nuvarande taxebestämmelser föranleda, Riksdagens pröfning underställt, måtte i behörig ordning varda till allmän efterrättelse kungjord.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 11 April 1881.
